

GRADSKA KNJIŽNICA
ZADAR

**IZVJEŠĆE O RADU
ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE
ZA 2024. GODINU
- ŠKOLSKE KNJIŽNICE**

siječanj, 2025. godine

1. ŠKOLSKE KNJIŽNICE – MREŽA

U 2024. g. nije se mijenjao broj škola, ni školskih knjižnica, u odnosu na prethodnu godinu u Zadarskoj županiji. Ukupno je 58 redovnih škola - 38 osnovnih i 20 srednjih škola, te uz njih još dvije umjetničke škole i 1 učenički dom.

38 osnovnih škola: Zadarska županija osnivač je 27 osnovnih škola, Grad Zadar njih 9, a 2 su škole drugih osnivača - 1 škola je privatna (Privatna osnovna škola Nova) i 1 vjerska (Katolička osnovna škola „Ivo Mašina“). U jednoj osnovnoj školi provodi se školovanje učenika s većim teškoćama u razvoju (Oš Voštarnica).

20 srednjih škola: Zadarska županija osnivač je 18 srednjih škola, a 2 škole osnovali su drugi osnivači – 1 škola je privatna (Zadarska privatna gimnazija Nova) i 1 vjerska (Klasična gimnazija Ivana Pavla II., Zadar);

2 umjetničke škole – Glazbena škola Blagoje Bersa, Zadar i Osnovna glazbena škola svetog Benedikta. Glazbena škola B. Bersa organizirana je kao osnovna glazbena i plesna škola te srednja glazbena škola. Osnivači su joj Grad Zadar i Zadarska županija. Osnovnu glazbenu školu svetog Benedikta osnovale su benediktinke Samostana svete Marije;

1 učenički dom (Srednjoškolski đачki dom Zadar). Osnivač Doma je Zadarska županija.

U Zadarskoj županiji **ukupno je 56 školskih knjižnica:** 37 knjižnica osnovnih škola i 19 knjižnica srednjih škola.

Školsku knjižnicu nemaju privatne škole (Privatna osnovna škola „Nova“, Zadarska privatna gimnazija s pravom javnosti), umjetničke škole (Glazbena škola Blagoja Berse, Glazbena škola sv. Benedikta u Zadru) i Srednjoškolski đачki dom.

U školskoj godini 2023./24. bilo je 77 područnih škola.¹ Područne škole nemaju knjižnicu. Knjižnične usluge za područne škole obavljaju knjižnice matičnih škola, mjesne narodne knjižnice i Bibliobusna služba Gradske knjižnice Zadar. U 2024. g. Bibliobusna služba osiguravala je posudbu knjižnične građe za 16 matičnih i 40 područnu školu na području Zadarske županije, uključujući i škole na otocima.

2. STRUČNI NADZOR I PRAĆENJE RADA ŠKOLSKIH KNJIŽNICA

Županijska matična i razvojna služba (dalje ŽMRS) poslove stručnog nadzora i praćenja rada školskih knjižnica u 2024. g. obavila je kroz sljedeće aktivnosti:

- sustavno se pratio rad knjižnica putem izvješća što ih knjižnice dostavljaju na zahtjev ŽMRS-a; priređen je upitnik i krajem godine su prikupljeni podaci o radu svih školskih knjižnica u 2024. godini (o knjižničnom prostoru, stručnim djelatnicima, katalogu i korištenju računalnog

¹ Školski e-Rudnik (vol.2). Dostupno na: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/ser-skolski-e-rudnik-3419/3419>
Napomena: PŠ Vrgada na području je druge županije, dok se PŠ Kolan nalazi na području Zadarske županije, a pripada matičnoj školi iz druge županije.

knjižničnog programa, sredstvima za nabavu građe, provedbi revizije i otpisa te postignućima i problemima u radu) radi uvida u aktualno stanje i potrebe knjižnica, planiranja rada ŽMRS-a za sljedeću godinu i ažuriranja podataka;

- posredovane su informacije o unosu podataka u *Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica*, nadziralo se popunjavanje i provjeravala točnost unesenih podataka, ukazivalo se na uočene nepravilnosti i pružalo tumačenje pojmova i traženih podataka; zaključavanje podataka u Sustavu izvršeno je u roku;

- priređena je analiza poslovanja školskih knjižnica prema podacima iz *Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica* i dostavljena Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo; sa stručnim suradnicima knjižničarima pojedinačno su razmatrana odstupanja od propisanih standarda poslovanja (prostor, djelatnici, financiranje i dr.);

- knjižnice se poticalo na redovito pročišćavanje fondova u skladu s Pravilnikom o zaštiti, reviziji u otpisu knjižnične građe, NN 27/23; održana su pojedinačna savjetovanja o provedbi procedure, pregledana je dokumentacija i napisano očitovanje o reviziji (Klasična gimnazija Ivana Pavla II. Zadar, OŠ Benkovac, OŠ Stjepana Radića Bibinje; OŠ Petra Zoranića Jasenice, OŠ Vladimir Nazor Neviđane, OŠ Franka Lisice Polača, OŠ Šime Budinića Zadar, OŠ Starigrad, Tehnička škola Zadar), o godišnjem otpisu (OŠ Novigrad, OŠ Pag i OŠ Pakoštane);

- knjižnicama je poslan upit i prikupljeni su podatci o posjedovanju stare građe i rukopisa kao potencijalnog kulturnog dobra; surađivalo se s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu u postupku registracije kulturnog dobra knjižničnih jedinica u školskoj knjižnici Klasične gimnazije Ivana Pavla II Zadar;

- sa stručnim suradnicima knjižničarima provodila su se pojedinačna savjetovanja vezano uz određenu problematiku (umrežavanja, uređenje knjižničnog prostora, nepravilnosti u inventarnim knjigama i dr.) te s novim zaposlenicima ili djelatnicima na zamjeni (OŠ Preko, Pomorska škola Zadar, Katolička osnovna škola i dr.);

- ŽMRS je koordinirala aktivnosti vezane za umrežavanje knjižnica (instaliranje knjižničnog programa Crolist, dodavanje korisničkih i administratorskih računa, konfiguriranje dodatne opreme i dr.), i edukaciju rada u pojedinim modulima knjižničnog programa Crolist, a provodili su ih djelatnici Gradske knjižnice Zadar koji rade na poslovima sistem administratora i koordinatora programa Crolist. U 2024. godini umrežene su tri školske knjižnice: OŠ Nikole Tesle Gračac, OŠ Galovac i Gimnazija Vladimira Nazora Zadar.

- suradnja s OŠ Jurja Dalmatinca Pag i praćenje aktivnosti za ostvarenje stručno-savjetodavnih preporuka vezanih uz prostor (povratak knjižnice u njezin matični prostor) i reviziju knjižnične građe (obje preporuke ŽMRS-a su realizirane);

- izvršena je analiza obnove fondova školskih knjižnica temeljem koje je priređen *Prijedlog modela financiranja nabave knjižnične građe*; u mjesecu listopadu *Prijedlog* je

dostavljen osnivačima škola radi pravovremenog planiranja proračunskih sredstava za 2025. godinu;

- školama čije knjižnice ne koriste računalni program za knjižnično poslovanje i posljedično tome nemaju e-katalog (OPAC), poslan je dopis kako bi ih se potaknulo na ispunjenje zakonske obveze o javnoj dostupnosti kataloga knjižnične građe; dopis je polučio određene rezultate što se vidi i po statistici broja škola koje koriste računalni knjižnični program, a prikazani su u sljedećem poglavlju;

- poslana preporuka za povećanje tjedne satnice rada stručnog suradnika knjižničara u OŠ Braća Ribar Posedarje s pola norme na punu normu rada; zbog najavljenog ukidanja jednog radnog mjesta stručnog suradnika knjižničara u OŠ Šime Budinića Zadar, poslana preporuka za zadržavanja postojeće norme rada s punom satnicom dvoje stručnih suradnika knjižničara;

ŽMRS je, kao i sve druge stručne službe Gradske knjižnice Zadar, bila na usluzi školskim knjižnicama za savjetodavnu pomoć oko svih stručnih pitanja. Bila je posrednik, zajedno sa školskim knjižnicama, u ostvarivanju programske suradnje između Gradske knjižnice Zadar i škola, zatim u komunikaciji Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo sa školskim knjižnicama, obavještavala knjižničare o svim bitnim novostima u struci, prosljeđivala im razne upitnike i obavijesti o stručnim skupovima, o manifestacijama i dr.

3. Informatizacija i povezivanje u jedinstveni knjižnično-informacijski sustav (umrežavanje knjižnica)

Školske knjižnice Zadarske županije koriste knjižnične programe Crolist (27 knjižnica umreženo je u jedinstveni Skupni katalog knjižnica Zadarske županije) i Metelwin (24 knjižnice umrežene su u Skupni katalog sustava Metelwin), a 5 školskih knjižnica ne koristi niti jedan od knjižničnih programa. Većina umreženih knjižnica, njih 36, ima javno dostupan katalog, dok je 15 knjižnica tek u procesu preuzimanja bibliografskih zapisa. Kod nekih knjižnica uočava se zastoj u procesu informatizacije knjižničkog poslovanja.

U sklopu redovitog praćenja rada školskih knjižnica, krajem 2024. godine ŽMRS je ažurirala podatke o zastupljenosti računalnih knjižničnih programa:

- osnovne škole (37 knjižnica): Crolist (14 knjižnica), Metelwin (18 knjižnica), nema program (5 knjižnica);
- srednje škole (19 knjižnica): knjižnični program Crolist (13 knjižnica), Metelwin (6 knjižnice).

Preostalih 5 knjižnica OŠ još uvijek nema računalni knjižnični program, što je pozitivan pomak u odnosu na 2023. godinu kada računalni program nije koristilo 11 školskih knjižnica (8 knjižnica OŠ i 3 knjižnice SŠ).

Poticanje školskih knjižnica na umrežavanje i računalno knjižnično poslovanje stalna je aktivnost ŽMRS-a. Krajem godine ŽMRS poslala je dopis svim školama koje nisu umrežene podsjetivši ih na njihovu zakonsku obvezu po kojoj su do kraja 2024. godine dužne uspostaviti javno dostupan katalog na mreži (OPAC). To je potaklo određeni broj škola, odnosno njihovih školskih knjižnica, na umrežavanje. Međutim, osim knjižnica koje ne koriste niti jedan računalni knjižnični program pa samim tim nemaju ni e-katalog, ima i onih knjižnica koje su još ranije umrežene, neke i prije više godina, ali još nisu uspostavile javno dostupan katalog i računalnu posudbu knjižnične građe. Kod jednih i drugih knjižnica razlozi za to su, uglavnom, nedovoljan interes škole za kvalitetu rada školske knjižnice i nedovoljna angažiranost stručnog suradnika knjižničara za obavljanje ovih stručnih poslova.

4. STRUČNO USAVRŠAVANJE KNJIŽNIČARA

U suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu - Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara, ŽMRS je u 2023. g. organizirala sljedeće tečajeve:

- *Razvijanje kritičkog mišljenja kod djece pomoću biblioterapijskog pristupa (temeljenog na tradicionalnim pričama)*, Frida Bišćan, knjižničarska savjetnica i Keti Krpan, viša knjižničarka, 16. 5. 2024.
- *Razumijevanje i primjena umjetne inteligencije (AI) u knjižničarskom okruženju*, Dragana Koljenik, knjižničarka, webinar, 18. 9. 2024.
- *Autorsko pravo i društveni mediji u knjižnicama*, Renata Petrušić, knjižničarska savjetnica i Annemari Štimac, viša knjižničarka, 17. 10. 2024.

Troškovi tečajeva podmireni su sredstvima Centra za stalno stručno usavršavanje i sredstvima Ministarstva kulture i medija namijenjenih za programsku djelatnost ŽMRS-a. Polaznici ovog stručnog programa bili su školski i narodni knjižničari. Svi polaznici oslobođeni su plaćanja kotizacije i dobili su potvrde o sudjelovanju.

ŽMRS je prosljeđivala obavijesti i o drugim webinarima Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU) te poticala knjižničare da ih prate. Isto tako, poticala ih je da sudjeluju na stručnim skupovima drugih organizatora (HKD-a, NSK i dr.).

4.1. Sudjelovanja na stručnim skupovima, seminarima i radionicama

1. Frida Bišćan i Keti Krpan: *Razvijanje kritičkog mišljenja kod djece pomoću biblioterapijskog pristupa (temeljenog na tradicionalnim pričama)*, 16. 5. 2024.
2. Dragana Koljenik: *Razumijevanje i primjena umjetne inteligencije (AI) u knjižničarskom okruženju*, webinar, 18. 9. 2024.
3. Iva Grković i Klaudija Mandić *Služba pokretne knjižnice kao dio županijske mreže narodnih knjižnica (1. dio)*, 3. 10. 2024.

4. Renata Petrušić i Annemari Štimac *Autorsko pravo i društveni mediji u knjižnicama*, 17. 10. 2024.

5. SURADNJA I OSTALI POSLOVI

Županijska matična razvojna služba redovito surađuje s Ministarstvom kulture i medija, NSK - Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo, NSK - Centrom za stalno stručno usavršavanja knjižničara, zatim s drugim županijskim matičnim narodnim knjižnicama u RH, s knjižnicama u Zadarskoj županiji, s osnivačima narodnih i školskih knjižnica te sa školama.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe član je Hrvatskoga knjižničnog vijeća Ministarstva kulture i medija RH, Stručnoga vijeća županijskih matičnih razvojnih službi, HKD - Komisije za pokretne knjižnice i Društva knjižničara Zadar. U radu svih navedenih tijela sudjelovala je na sastancima i u elektroničkim raspravama koje su se tijekom godine odvijale. U 2024. godini radila je na ažuriranju Programa razvoja mreže pokretnih knjižnica u RH, pisala stručne članke (u postupku objave) i recenziju stručnog rada za domaći stručno-znanstveni časopis.

U Gradskoj knjižnici Zadar, voditeljica Županijske matične razvojne službe vodila je još Bibliobusnu službu (do mjeseca rujna), bila je predsjednica Povjerenstva za otpis knjižnične građe, član Povjerenstva za izbor *najkorisnika* i jedna od koordinatorica manifestacije *Zadar čita 2024.* te radila kao zamjena u Studijskoj čitaonici.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe:

Nada Radman, viši knjiž.

Urbroj: 64/25

Zadar, 10. veljače 2025. godine